

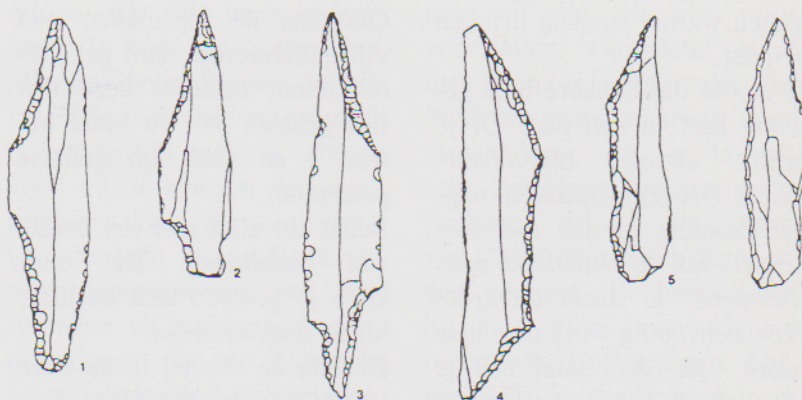
Op verzoek van de ledenvergadering van 29 september jl. begin ik in dit nummer met de herpublicatie van mijn hier en daar herziene artikelenreeks over de geschiedenis van Coevorden.

STILLE GETUIGEN

Huib D. Minderhoud

Coevorden, negenduizend jaar (negentig eeuwen!) geleden. Een lage zandheuvel temidden van een landschap, doorsneden met kronkelende riviertjes met zijarmen: het Loodiep, het Drostdiep, het Schoonebekerdiep; allen uitstromend in de Kleine Vecht. Eén grote toendra, zoals nu nog voorkomend in het noorden van Scandinavië en Rusland. Ontstaan door de aanwezigheid van het landijs van de laatste ijstijd, dat zich langzaam terugtrekt en waarvan de zuidgrens zich omstreeks die tijd in Denemarken bevindt.

Tijdens de lange, strenge winters is alles stijf bevroren en lijkt het leven opgehouden te zijn. Gedurende de korte zomers verandert dit beeld volledig. De riviertjes worden, als het voorjaar aanbreekt, gezwollen stromen, die het smeltwater in massa afvoeren en brede dalen uitslijpen. De hoger gelegen gronden, nu van sneeuw en ijs ontdaan, zijn bedekt met rendiermos, waartussen verrassende hoeveelheden snel groeiende planten verschijnen. Ook de veelvuldig voorkomende berken herkrijgen in korte tijd hun groen gebladerde. Kudden naar het noorden trekkende rendieren verspreiden zich over het Drentse toendragebied; roedels wolven jagen op achtergebleven exemplaren. En daar tussendoor zwerven af en toe mammoeten, langharige reuzenolifanten, die zich tegoed doen aan het berkenloof.

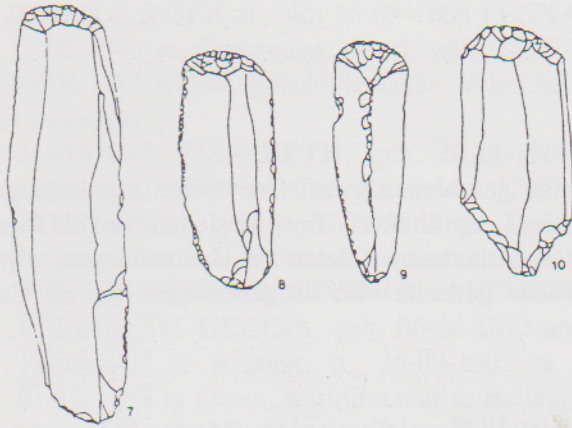

Vuurstenen werktuigen, 1 t.m 6 spitsen

Een wondere wereld, totaal verschillend van het Drenthe van vandaag. En in die wondere wereld verschijnen de eerste Drenten, kleine groepjes rondtrekkende nomaden. Rendierjagers noemen we ze. Primitief levende mensen, die jacht maken op de rendieren en daar eigenlijk afhankelijk van zijn. Het vlees dient hen, in min of meer rauwe toestand, tot voedsel. De huiden worden gebruikt voor kleding

en tentbedekking; van gewei en beenderen worden simpele werktuigen gemaakt. De meeste gebruiksvoorwerpen echter vervaardigt men van vuursteen, dat in ruime hoeveelheid in de grond aanwezig is. Van de ruwe knollen worden langwerpige repen - klingen afgeslagen, die door hun scherpe zijanten geschikt zijn om als mes te worden gebruikt. De klingen worden ook verder bewerkt tot pijl-

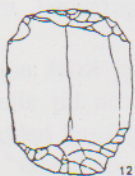

Vuurstenen wektuigen, klingen

spitsen, tot boren en tot schrabbers om rendierhuiden aan de binnenkant schoon te maken.

Zoals gezegd, de rendierjagers trekken rond. Ze kamperen in tenten van stokken, bedekt met rendiervellen of hokken samen achter windschermen van takken en huiden. Voor hun kampementen zoeken ze de hoger gelegen zandkoppen op, vanwaar ze een goed uitzicht hebben over de omge-

vuurstenen werktuigen, schrabbers.

ving. Liefst in de buurt van een riviertje, zodat helder water in de onmiddellijke omgeving te verkrijgen is. Het is dus geen wonder, dat hun stenen getuigen - klingen, schrabbers en pijlspitsen - nu hoofdzakelijk gevonden worden langs hellingen van hoger gelegen terreingedeelten. In het stedelijk museum "Drenthe's Veste" vinden we ze ook terug: in een vitrine. Deze voorwerpen zijn overigens ook het enige, dat ons van de rendierjagers rest. Hun lichamen zijn al lang vergaan, ook de werktuigen van beenderen en hoorn zijn in onze omgeving niet bestand geweest tegen de vernietigende werking van de elementen. Over hun gebruiken en godsdienstige opvattingen weten we al helemaal niets. Slechts van één diersoort uit deze lang vervlogen tijden zijn resten teruggevonden. Bij het graven van een sluisgat in het

Stieltjeskanaal kwam een mammoetkies tevoorschijn en later vond men er nog meer. Zo'n tien jaar geleden ontdekten men in de omgeving van Het Laar, vlak over de grens, zelfs beenderen van een mammoet. Stille getuigen van een ver verwijderd verleden. Vertellend van onwaarschijnlijk grote dieren, die eens hier rondtrokken. Vertellend van mensen, die leefden onder onwaarschijnlijk barre levensomstandigheden. Mensen, lijdend onder ontberingen, honger, kindersterfte; voor wie de

Mammoet

dood even natuurlijk was als het leven. Toch steeds weer overlevend.

Misschien kampeerden ze ook op de heuvel, waar veel, veel later het Coevorder kasteel gebouwd zou worden. Misschien keken ze 's avonds uit over de wijde toendra, starend naar de ondergaande zon. En voelden ze zich, net als wij op zulke momenten, onvoorstelbaar gelukkig.